

vende Myndighed i Staten bleven confessionsløs, saa vil Kirken ikke længere i sine indre Anliggender kunne modtage Lov af denne Myndighed, men henvises med tvingende Nødvendighed til Selvregjering og Selvorganisation. Det Modsatte vilde være det crasseste Territorialsystem, hvor Magten træder i Rettens Sted (*cujus est regio, ejus est religio*). Skal Folketirken vedblive at bestaae — og dette er den danske Grundlovs Mening — da maa, som det hedder i Grundlovens § 75, dens Forfatning ogsaa ordnes ved Lov, hvilket ikke kan have anden Mening, end at der skal gives den en saadan Ordning, hvorved den bliver istand til i en heelt anden Betydning end hidindtil at udøve Selvbestemmelse og Selvbestyrelse i sine egne Anliggender. Det Critiske for den evangeliske Kirke ikke blot i Danmark, men ogsaa i andre Lande, ligger imidlertid deri, at Folketirkerne ved det bratte Omsving, hvorved Staten har løst sin tidligere Forbindelse med Kirken, ere førte ind i en svævende Mellemtilstand, idet de ikke i sig selv besidde Midlerne til en fuldstændig Selvorganisation, en Betragtning, for hvilken man vil kunne finde Beviserne ved et Blik paa de fleste protestantiske Folketirkers Forfatningsforhold efter 1848.

Solde vi os til det, som her er det nærmest Foreliggende, Ordningen af vore egne folkekirkelige Forholde, da frembyder her som andetsteds Synodalforsætningen sig vistnok som den nærmeste Tanke. Den er analog med det constitutionelle System i Staten og synes derfor at maatte være det mest Tilsvarende og at kunne gjøre Regning paa de fleste Sympathier. Ikke destomindre viser Erfaringen, at det ikke forholder sig saaledes. Den synodale Tanke, skjøndt den har mange Talsmænd blandt dem, der theoretisk have tænkt over disse Forholde, har vitterligt aldeles ikke kunnet finde nogen Gjensklang i Folket. For dens Gjennemførelse stille sig ogsaa de største Vanffeligheder. Da Synoden ikke blot skal bestaae af Geistlighed, men ogsaa af Lægmand, vil den kun rettelig kunne dannes, naar den, som i den reformeerte Kirke, til sin Forudsætning har Menighedsraad, der kunne sende Delegerede til Synoden. Men det Forsøg med Menighedsraads Oprettelse, der hos os er gjort, er ikke lykkedes, i det Mindste ikke saaledes, at det har kunnet føre til Grundlaget for en Forfatningsdannelse. Om man nu end bør gjøre fornyede Forsøg, og om man end bør have Synodalforsætningen for Die som det Maal, der bør tilstræbes, saa vil det dog formeentligen maatte erkjendes, at en Synodalforsætning ikke lader sig improvisere og i den nærmeste Fremtid ikke er mulig. Man maa derfor søge et Provisorisk, et Foreløbigt og Midlertidigt, der, om end kun saare usfuldkomment, dog i nogen Maade kan tjene til at bevare Kirken mod den Principløshed, af hvilken den trues.

Er det for Tiden ikke muligt at gaae den synodale Vej, da føres vi tilbage til den consistoriale. Allerede Melancthon har paa Reformationstiden udtalt Tanken om et kirkeligt Collegium ikke blot af Theologer, men af kristelige og sagkyndige Lægmand, der ere stiftede til at dømme i saadanne Sager (*virii pii et docti idonei ad judicandum*). Denne Tanke blev realiseret i Consistorierne, og det er en efter vore nuværende Forhold modificeret Anvendelse deraf, som Flere paa Landemødet have havt for Die, naar de have foreslaaet Oprettelsen af et betænkninggivende Kirkecollegium, sammensat af Theologer og sagkyndige, kristelige Lægmand, hvilket baade vilde kunne være en Støtte for Kirkeministeren og tillige afgive nogen Garant under den saa hyppige Stiftelse af Kirkeministre, der, ligesom Rigsdagen, ere confessionsløse og i Reglen vælges til denne Stilling af overveiende politiske Hensyn. Ligesom dette Collegium maatte være berettiget til at fremkomme med kirkelige Forslag, saaledes skulde Kirkeministeren ogsaa være forpligtet til i alle blandede Sager, der forelægges Rigsdagen, først at indhente dettes Betænkning; alle reent kirkelige Sager, der angaae Kirkens indre Anliggender, maatte derimod ganske undrages Rigsdagens Behandling, og den lovgivende Magt i disse — indtil Grundlovens § 75 er indfriet — udelukkende forblive hos Kongen, der grundlovmæssigt beskender sig til Folketirken, og i hvem vi finde den Eenhed af det Politiske og det Kirkelige, der ikke findes hos Rigsdagen. Ogsaa her forudsættes Collegiets Betænkning